

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

MUSIEK

**GUIDELINES FOR GRADE 12
PRACTICAL ASSESSMENT TASKS**

2009

This guideline consists of 16 pages.

MUSIEK

PRAKTIESE ASSESSERINGSTAKE (PATs): 2009

ASSESSERINGSPROGRAM VIR MUSIEK

1. INLEIDING

Die sewentien vakke van die Nasionale Kurrikulumverklaring wat praktiese komponente bevat, het elk 'n PAT (Praktiese Assesseringstaak). Hierdie vakke is:

- LANDBOU: Landboubestuurspraktyke, Landboutegnologie
- KUNSTE: Dansstudies, Ontwerp, Dramatiese Kunste, Musiek, Visuele Kunste
- SOSIALE WETENSKAPPE: Lewensoriëntering, Geskiedenis, Geografie
- WETENSKAPPE: Rekenaartoepassingstegnologie, Inligtingstegnologie
- DIENSTE: Verbruikerstudies, Gasvryheidstudies, Toerisme
- TEGNOLOGIE: Siviele Tegnologie, Elektriese Tegnologie, Ingenieursgrafika en -ontwerp, Meganiese Tegnologie

'n PAT stel die onderwyser in staat om toegepaste vaardigheid direk en sistematies waar te neem. Dit bestaan uit die toepassing/uitvoering van die kennis, vaardighede en waardes wat eie is aan die vak.

Vir Musiek is daar sewe assesseringstake wat 25% (d.w.s. 100 punte) van die totale promosie- of sertifiseringspunt vir die vak uit 400 uitmaak. Drie van hierdie assesseringstake is PATs.

Die PATs word oor die eerste drie kwartale van die skooljaar gedoen. Dit word as een uitgebreide taak gedoen, wat onderverdeel is in verskillende fases of 'n reeks kleiner aktiwiteite, waaruit die PAT saamgestel is. Die beplanning en uitvoering van die PAT verskil van vak tot vak.

2. VEREISTES: PRAKTIESE ASSESSERINGSTAKE VIR MUSIEK GRADE 10-12

GRAAD 10				
Kwartaal	Praktiese Assesseringstake (PATs)	Formele Toets	Eksamen	Punte
1	PAT 1: Klankproduksie (50) Demonstreer en verduidelik hoe klank op eie instrument/ stem geproduseer word.	Prakties, gehoor, improv & komp of verwerking* (50)		= 550
2	PAT 2: Beplan uitvoering (50) Help in beplanning van 'n musiekuitvoering oor 'n persoonlike-, sosiale- of menseregtekwestie.		Junie eksamen: (300) Skriflike eksamen 150 Praktiese eksamen 150	÷ 5.5 = 100
3	PAT 3: Gebruik tegnologie (50) Gebruik beskikbare tegnologie om eie en bestaande musiekidees te ontgin.	Prakties, gehoor, improv & komp of verwerking (50)		
4			Jaareindeksamen (300) Skriflike eksamen 150 Praktiese eksamen, gehoor, improv & komp of verwerking 150	300
JAARTOTAAL				400
GRAAD 11				
Kwartaal	Praktiese Assesseringstake (PATs)	Formele Toets	Eksamen	Punte
1	PAT 1: Beplan uitvoering (50) Help in die beplanning van konserte.	Prakties, gehoor, improv & komp of verwerking* (50)		= 550
2	PAT 2: Aanbieding van 'n werk (50) Stel 'n eie of ander werk aan mense voor. Dit moet handel oor 'n persoonlike-, sosiale- of menseregtekwestie.		Junie eksamen: (300) Skriflike eksamen 150 Praktiese eksamen 150	÷ 5.5 = 100
3	PAT 3: Aanbieding van 'n komposisie (50) Gebruik beskikbare musiektegnologie om 'n komposisie of verwerking te verfraai.	Prakties, gehoor, improv & komp of verwerking (50)		
4			Jaareindeksamen (300) Skriflike eksamen 150 Praktiese eksamen, gehoor, improv & komp of verwerking 150	300
JAARTOTAAL				400
GRAAD 12				
Kwartaal	Praktiese Assesseringstake (PATs)	Formele Toets	Eksamen	Punte
1	PAT 1: Koördineer 'n musiekgeleentheid (50)	Prakties, gehoor, improv & komp of verwerking* (50)		= 850
2	PAT 2: Komponeer of verwerk (50) Gebruik beskikbare tegnologie om 'n werk te komponeer of te verwerk en aan te bied.		Junie eksamen: (300) Skriflike eksamen 150 Praktiese eksamen 150	÷ 8.5 = 100
3	PAT 3: Komponeer of verwerk, voorspel en registreer 'n werk (50) Komponeer 'n musiekwerk in kombinasie met 'n ander kunsvorm, waarmee jy 'n persoonlike-, sosiale- of menseregtekwestie aanspreek.	Prakties, gehoor, improv & komp of verwerking (50)	Rekordeksamen: (300) Skriflike eksamen 150 Praktiese eksamen 150	
4			Eksterne eksamen: (300) Skriflike eksamen 150 Praktiese eksamen, gehoor, improv &	300

		komp of verwerking	150	
JAARTOTAAL				400

* Dit moet in gedagte gehou word dat leerders nog baie praktiese werk teen die einde van die eerste kwartaal gedoen sal hê nie. Hulle hoef dus bloot geassesseer te word op die werk wat hulle tot sover gedoen het.

KOMPONENTE VAN DIE PATs:

GRAAD 10	
<p><u>PAT 1: Klankproduksie</u> Asseseringstandaard: Demonstreer en verduidelik hoe klank op eie instrument /stem geproduseer word. Verwys na</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ hoe klank verander word op die instrument /stem; ➤ versorging van die instrument /stem; ➤ korrekte liggaamsposisie wanneer jy speel /sing. 	<p>Voorgestelde inhoud:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Verduidelik en demonstreer hoe klank op instrument/stem gevorm word; ➤ Verduidelik en demonstreer hoe toonhoogte op instrument/stem verander word; ➤ Verduidelik en demonstreer die versorging van die instrument /stem; ➤ Verduidelik en demonstreer korrekte liggaamsposisie wanneer jy speel /sing.
<p><u>PAT 2: Beplan 'n uitvoering</u> Asseseringstandaard: Help met die beplanning van 'n musiekuitvoering wat 'n persoonlike-, sosiale of menseregtekwessie aanspreek, deur deel te neem aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ groepsbeplanning van 'n musiekuitvoering en aanvaarding van aangewese verantwoordelikhede (bv. versamel van programinligting, dekor, verhoogopstelling, kaartjieverkope); ➤ identifiseer en kies geskikte musiek wat 'n persoonlike-, sosiale of menseregtekwessie aanspreek. <p>Skryf 'n verslag oor 'n uitvoering deur jouself sowel as oor 'n uitvoering deur ander groepe.</p>	<p>Voorgestelde inhoud: Groepsbeplanning van musiekuitvoerings (bv. program, dekor, funksies van deelnemers). Identifiseer en kies geskikte musiek wat 'n persoonlike-, sosiale of menseregtekwessie aanspreek. Skryf 'n resensie oor 'n konsert.</p>
<p><u>PAT 3: Gebruik tegnologie</u> Asseseringstandaard: Gebruik bestaande musiektegnologie om eie of bestaande musiekidees te verfraai, deur:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ opneem van klank (bv. met 'n bandopnemer); ➤ gebruik van musiekprogramme op die internet en/of ander beskikbare en relevante sagteware om musiek te noteer en/of op te neem; ➤ gebruik van beskikbare tegnologie en/of ander musiekprogramme om melodieë te verwerk (bv. deur 'n elektroniese klawerbord met ingeboude klankverwerker). 	<p>Voorgestelde inhoud: Verwerk / komponeer met tegnologie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Opneem van klank (bv. met 'n bandopnemer). ➤ Die gebruik van musiekprogramme op die internet en/of ander beskikbare en relevante sagteware om musiek te noteer en/of op te neem. ➤ Die gebruik van beskikbare tegnologie en/of ander musiekprogramme om melodieë te verwerk (bv. deur 'n elektroniese klawerbord met ingeboude klankverwerker). ➤ Die verwerking van 'n lied of van tradisionele volkswysies as 'n groep- of individuele aktiwiteit.

GRAAD 11**PAT 1: Beplanning van 'n uitvoering****Asseseringstandaard:**

Help met die beplanning van uitvoerings. Demonstreer

- keuse, identifikasie, werking en gebruik van beskikbare tegnologie (bv. nodigheid van mikrofoonplasing en –gebruik vir klankversterking);
- bemarking- en publisiteitsvaardighede;
- 'n aanvoeling van akoestiekbeginsels van toepassing op uitvoerings;
- instrumentasie vir solo- en ensemble-uitvoerings;
- hoe geskiktheid van 'n konsertlokaal vir 'n bepaalde uitvoering geëvalueer word;
- vroegtydige voorbereiding van die lokaal en toerusting;
- die bepaling van geskikte bemarkings- en publisiteitsmateriaal en –wyses.

Voorgestelde inhoud:

Beplanning van 'n uitvoering:

- Keuse, identifikasie en gebruik van beskikbare tegnologie (bv. mikrofone en klankversterking).
- Instrumentasie vir 'n ensemble.
- Geskiktheidsbepaling en praktiese toepaslikheid van 'n konsertlokaal vir 'n bepaalde uitvoering.
- Vroegtydige voorbereiding van konsertlokaal en toerusting.
- Bepaling van geskikte bemarkings- en publisiteitsmateriaal en –wyses.
- Hierdie uitvoering moet plasvind. Dit moet ook op video opgeneem word.

PAT 2: Aanbieding van 'n werk**Asseseringstandaard:**

Stel 'n eie of ander werk wat handel oor 'n persoonlike-, sosiale- of menseregtekweessie bekend, deur:

- bepaling van 'n toepaslike onderwerp;
- bepaling van geskikte musiek waarin musikale middele die gekose onderwerp optimaal kan uitdruk;
- die proses wat gevolg is, weer te gee;
- die werk uit te voer.

Voorgestelde inhoud:

Die bepaling en uitvoering van musiek wat geskik is om 'n persoonlike-, sosiale- of menseregtekweessie weer te gee, bv. liedere oor MIV/VIGS, gelyke regte, rituele, ballades en klaagliedere.

PAT 3: Aanbieding van 'n komposisie**Asseseringstandaard:**

Gebruik beskikbare musiektegnologie om 'n komposisie of verwerking te verfraai:

- deur 'n bestaande werk te verwerk deur gebruik te maak van beskikbare instrumente en/of tegnologie;
- deur 'n gegewe vierstemmige koorwerk vir 'n instrumentale kwartet of ensemble te verwerk.

Voorgestelde inhoud:

Verwerk of komponeer met behulp van tegnologie:

- Opneem van klank (bv. met 'n bandopnemer).
- Gebruik van musiekprogramme op die internet en/of ander beskikbare, toepaslike sagteware om musiek te noteer en/of op te neem.
- Gebruik van beskikbare tegnologie en/of musiekprogram om melodieë te komponeer en/of te verwerk (bv. deur 'n elektroniese klawerbord met ingeboude klankverwerker).

GRAAD 12**PAT 1: Koördineer 'n musiekgeleentheid****Asseseringstandaard:**

Koördineer 'n musiek-okkasie deur:

- die skryf van 'n bestuursplan vir die musiek-okkasie;
- die organiseer van 'n geskikte lokaal en toerusting vir die okkasie;
- 'n program vir die geleentheid saam te stel;
- die organiseer van programdeelnemers en ander menselike hulpbronne vir die musiekgeleentheid;
- die skryf van toeligtende programaantekeninge vir die konsert.

Voorgestelde inhoud:

- Die uitvoering van gespaste musiek in kombinasie met ander kunsvorme met 'n persoonlike-, sosiale- of menseregtekweessie soos bv. liedere oor MIV/VIGS, gelyke regte, rituele, ballades en klaagliedere. (kan kombineer met LO2)
- Die skryf van 'n bestuursplan vir die musiek-okkasie.
- Die organiseer van 'n geskikte lokaal en toerusting vir die okkasie.
- Die organiseer van programdeelnemers en ander menselike hulpbronne vir die musiekgeleentheid.
- Hierdie musiek geleentheid moet plasvind. Neem asseblief n video van die konsert.

PAT 2: Komponeer of verwerk	
Asseseringstandaard: Gebruik beskikbare tegnologie om 'n musiekwerk te komponeer, te verwerk en aan te bied.	Voorgestelde inhoud: Komposisie of verwerking met behulp van tegnologie: ➤ Die komponeer en aanbieding van 'n musiekwerk met beskikbare tegnologie (bv. deur 'n elektroniese klawerbord met ingeboude klankverwerker). ➤ Die verwerking en aanbieding van bestaande werke met behulp van beskikbare tegnologie (bv. deur die timbre te verander of die instrumentasie uit te brei.) ➤ Die maak van 'n begeleidende klankbaan.

PAT 3: Komponeer of verwerk, voorspeel en registreer 'n werk	
Asseseringstandaard: Komponeer 'n musiekwerk in kombinasie met 'n ander kunsvorm om 'n persoonlike-, sosiale- of menseregtekweessie aan te spreek. (Kan met LO 1 kombineer)	Voorgestelde inhoud: Die keuse van 'n gepaste onderwerp wat 'n persoonlike-, sosiale- of menseregtekweessie sal aanspreek. Dit kan as 'n groep- of individuele projek gedoen word. Die keuse van 'n geskikte kunsvorm. Dit kan as 'n groep- of individuele projek gedoen word. Die keuse en/of verwerking en/of komponeer van musiek wat by die gekose onderwerp en kunsvorm sal pas. Die opneem of aanbieding van die voltooiende musiekwerk.
Pas basiese kontrakpraktyke toe om 'n musiekkomposisie en opnames daarvan te registreer. (LO 4)	Die registrasie van 'n musiekkomposisie en opname en die verskaffing van bewys daarvan van SAMRO / SARRAL. In die praktyk hoef leerders die werk slegs by die skool te registreer asof dit 'n lewensegte situasie is.

3 BEPLANNING VIR DIE TAKE

Leerders moet al hul beplanning en voorbereiding vir elke praktiese taak skriftelik voorlê. Dit kan as 'n opstel of joernaal gedoen word en moet ingesluit word in die leerder se portefeulje van versamelde werksbewysstukke. Dit moet aan die eksaminator beskikbaar wees tydens die finale praktiese eksterne eksamen. Die jaarpunte moet duidelik aangedui word. Dit is belangrik vir die punttoekenning ingeval 'n leerder siek of beseer sou word. Die uiteensetting hiervan moet sodanig wees, dat die onderwyser/ moderator/ eksaminator die volgende kan waarneem:

- Wat is gekies en hoekom is dit gekies?
- Hoeveel beplanning is gedoen?
- Hoe het die leerder vir die praktiese take voorberei?
- Watter uitdagings het hulle ervaar en hoe het hulle dit oorkom?
- Wat was genotvol/opwindend/positief omtrent die praktiese take?

Dit is belangrik vir die onderwyser om die volgende praktiese inhoud van die Graad 12-werk te ken, om effektief te kan beplan:

ASSESSERINGSTANDAARD	VOORGESTELDE INHOUD
<p>Demonstreer tegniese beheer oor die gekose instrument/stem deur:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ die speel van tegniese oefeninge om die tegniese vaardigheidsvlak te vertoon; ➤ die speel/sing van kort onvoorbereide stukke wat leesvaardigheid toets. 	<p>Tegniese oefeninge om uitvoeringsvaardighede te ontwikkel. Ontwikkeling van bladlees- en/of bladsang-vaardighede.</p>
<p>Dra 'n verskeidenheid van solostukke op een of meer gekose instrument/stem voor. Demonstreer:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 'n programkeuse met 'n verskeidenheid van stilistiese, kulturele en historiese kontekste op die gekose instrument/stem; ➤ 'n ontwikkelde sin vir stilistiese spel binne 'n verskeidenheid van kontekste; ➤ musikale terugvoer, insluitende verbeeldingryke interpretasie van stukke; ➤ verhoogde bewustheid van toonkwaliteit, artikulasie en frasering; ➤ die vermoë om gedagte, gevoel en/of karakter effektief oor te dra deur nie-verbale kommunikasievaardighede. 	<p>Die voordra van 'n verskeidenheid van bestaande solo en ensemble stukke. Vertoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ musikale terugvoer: stylbewustheid, toonkwaliteit, ritmiese presiesheid, artikulasie en frasering; ➤ tegniese vaardigheid: fisiese beheer oor die instrument, koördinasie en akkurate intonasie; ➤ voordragaanvoeling: vermoë om met die gehoor te kommunikeer. <p>Die uitvoering van eie komposisies en verwerkings in solo- of groepverband.</p>
<p>Dra 'n verskeidenheid van stukke in groepsverband voor. Vertoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 'n programkeuse verteenwoordigend van verskillende stylgebruike van die gekose instrument/stem binne groepsverband; ➤ die vermoë om te bepaal of 'n ondersteunende of leidende rol vereis word binne die konteks van die musiek wat gespeel word; ➤ die vermoë om geskikte metodes vir goeie groepsbalans voor te stel; ➤ die vermoë om die tegniese vereistes van die stuk te bemeester; ➤ die vermoë tot positiewe interaksie binne die groep. 	
<p>Gehoortoetse van toepaslike inhoud van LO 3.</p>	
<p>Improviseer stylgetrou binne tradisionele, inheemse en kontemporêre toonlere en modusse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ melodiese en/of harmoniese improvisasie in vier verskillende soorte toonlere of modusse van eie keuse.* 	<p>Improvisasie: Ritmiese improvisasie in toepaslike style wat voortbou op die kennis en vaardighede wat in Graad 10 en 11 bereik is. Meer gevorderde stylgetroue melodiese variasies op toonlere en akkoordprogressies.</p>

* Kandidate kies die vier toonleertipes vir improvisasie en berei dit voor. Die eksaminator sal dan een van dié vier kies.

4. BRONNE OF TOERUSTING VIR DIE TAKE

Die volgende boeke, toerusting en fasiliteite word vir die PATs benodig:

BOEKE	TOERUSTING	FASILITEITE
<ul style="list-style-type: none"> • Leerder se portefeulje van versamelde werksbewysstukke • Musiekmanuskripboeke • Boeke/ Artikels oor: <ul style="list-style-type: none"> ○ tegniek van spel op die instrument ○ musiekvoordragvaardighede ○ basiese aspekte van musiekmaak ○ repertorium vir die gekose instrument(e) ○ die gebruik van elektroniese aparate (kyk middelkolom) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Een klavier vir elke musiekkamer ○ Elektroniese klawerbord met ingeboude klankverwerker ○ Een rekenaar per 6 leerders met 'n musiekprogram en toegang tot die internet ○ Opneemapparaat, klankversterker, menger met minstens vier kanale, toegang tot 'n PA-sisteem ○ Musiekinstrumente van die leerder se keuse, bv. dromstel, leidende ghitaar, basghitaar en 'n volle stel marimbas. ○ Klavierstoele, stapelstoele en lessenaars ○ Een musiekstaander vir elke 3 leerders ○ Een staalkabinet in elke onderwyser se studio en in die teoriekamer ○ Een metronoom per onderwyser 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Een onderwysersateljee per voltydse onderwyser. Dit moet 'n skryfbord met musiekbalke daarop gedruk en voldoende ruimte vir 'n ensemble hê. ○ Een teoriekamer met 'n skryfbord met musiekbalke daarop gedruk, en 'n aangrensende stoorkamer ○ Een klankdigte oefenkamer per 6 leerders ○ Rekenaarkamer ○ Een konsertlokaal met 'n verhoog vir ensembles en kore ○ 'n Klankateljee vir elektroniese toerusting

Die volgende bronne word aanbeveel:

Kamien [Music an Appreciation](#)

Abrashev and Gadjev [Illustrated Encyclopaedia of Musical Instruments](#)

Dorricot [Exploring Film Music](#)

The Virgin [Illustrated Encyclopaedia of Rock](#)

Laurie Levine [The Traditional Music of South Africa](#):

Michael du Preez & Neil Robertson [Improvisation, Arrangement and Composition](#) (083-4561682)

Anne-Marie Alkema [Music](#) (Future Entrepreneurs) (083-7606774)

Bonisile Gcisa [Music Notation A Literacy Programme](#) – for solfa/staff notation (082-3588846)

Hoek Antoinette, Graad 10, 11 en 12 Musiek Teorie samm met CD.

Marianne Feenstra: learners and teacher guide for Music. Graad 10 only.

INLIGTING AAN DIE LEERDER

Die **minimumstandaard** wat vir Graad 12 vereis word, is vergelykbaar met Graad 5 van die amptelike eksaminerende liggame. Kandidate word egter aangemoedig om 'n standaard van minstens Graad 6 in Graad 12 te bereik.

Leerders moet hul eie **stukke** vir hul jaarlikse programme uitsoek. Geen stukke word voorgeskryf nie, maar kandidate moet kopieë van die stukke wat hulle tydens die eksamen gaan speel, voorlê. Die stukke moet op 'n gelyke vlak met dié van die amptelike eksaminerende liggame wees.

Leerders word aangemoedig om **stukke** en **toonlere** uit die sillabusse van *Unisa, Associated Board of the Royal Schools of Music* en *Trinity College of London* te kies. Leerders wat ligte klassieke of populêre musiek aanbied, kan van die voorgeskrewe stukke in die *ALMSA* sillabus kies.

Een van die stukke wat gespeel word, moet 'n **ensemble** wees. 'n Ensemble moet uit minstens 2 persone en tot 'n maksimum van 8 persone bestaan. Geen onderwyser moet deel van die ensemble wees nie, net leerlinge.

Slegs een leerder moet 'n spesifieke deel of stem speel. Twee of meer leerders kan nie 'n deel of stem dupliseer nie. Kandidate wat populêre musiek of jazz speel, mag 'n klankbaan gebruik vir ensemble-doeleindes.

Die **instrumente** wat gekies word, moet een van die instrumente wees, waarvoor sillabusse van die amptelike eksaminerende liggame bestaan. Hierdie reel is nie van toepassing op leerders wat Afrika-instrumente aanbied nie. (kyk volgende paragraaf) Kandidate mag hul eksamen op meer as een instrument aanbied.

Leerders kan kies om ses verskillende **Afrika-instrumente** oor 'n periode van drie jaar aan te bied: Twee instrumente van 'n gekose etniese groep in Graad 10, twee ander instrumente van 'n ander etniese groep in Graad 11 en eweneens twee verskillende instrumente van 'n ander etniese groep in Graad 12. Dit beteken dat die leerder na drie jaar ses Afrika-instrumente sal kan bespeel; twee instrumente van drie verskillende etniese groeperinge per jaar. Hierdie ses Afrika-instrumente kan aangebied word, in plaas daarvan om 'n standaard van minstens Graad 5 in Graad 12 te bereik.

Leerders kan ook kies tussen **komposisie** en **verwerking** vir Leeruitkoms 2.

Leerders kan ook eksamens van *Unisa, Associated Board of the Royal Schools of Music* of *Trinity College of London* as een van hul Graad 12 vakke aanbied. Dit bestaan dan uit drie komponente: 'n Praktiese eksamen, 'n bypassende teorie-eksamen en vier voorgeskrewe take. (Kyk p.9)

Leerders kan Musiek as **twee** van hul Graad 12 **vakke** aanbied, mits twee verskillende instrumente aangebied word. Die een vak sal dan Musiek van die Nasionale Kurrikulumvakverklaring wees. Die ander een sal dan *Unisa, Associated Board of the Royal Schools of Music* of *Trinity College of London* wees, wat as 'n Graad 12 vak deur die Departement van Onderwys geakkrediteer word.

Dit is belangrik om te weet dat geen punt sal op die sertifikaat verskyn as die leerling die externe eksamen gedruip het, of, nie die vier voorgeskrewe take gedoen het nie.

PUNTETOEWYSING VIR DIE EKSTERNE GRAAD 12 EKSAMEN:

PUNTE TELLING PER VRAESTEL			
Vraestel 1	Skriftelike Eksamen	Handel oor LO 3 & LO 4	120
Vraestel 2	Musiek Begripstoets met klankbaan	Handel oor LO 3 & LO 4	30
Individuele eksamen	Praktiese Eksamen	Handel oor LO 1, LO 2 & LO 4	150
Totale punte vir eksamen			300

Die volgende punte-indeling word vir die praktiese eksamens voorgestel:

GRAAD 12 PRAKTIESE EKSAMEN (September/Oktober)			
Toonlere, arpeggio's en tegniese oefeninge, vergelykbaar met minstens graad 5/6. (LO 1)			15
Repertorium: 4 stukke van minstens Graad 5/6 standaard. Gekies deur kandidate. Een stuk moet 'n ensemble-werk wees. Dit kan op 'n ander instrument/stem gespeel word. Een werk kan 'n eie komposisie wees en moet geskrewe of gedruk wees. Drie solostukke word vereis. Diegene wat Afrika-instrumente aanbied, moet op twee instrumente speel, wat nie van dieselfde etniese groep is as wat hulle in Grade 10 en 11 gedoen het nie. 'n Ensemble moet uit minstens twee persone en maksimum 8 leerders bestaan. Kandidate wat populêre musiek of jazz speel, mag van 'n klankbaan gebruik maak vir ensemble-doeleindes. (LO 1)			4x20 = 80
Bladles, vergelykbaar met minstens Graad 5/6 bladles. (LO 1)			10
Komposisie of verwerking: reeds deur onderwyser nagesien en deur eksaminator gemodereer tydens die praktiese eksamen. Die onderwyser gee die nagesiene werk twee weke voor die eksamendatum aan die eksaminator. (LO 2)			25
Improvisasie	Op 'n gegewe ritme, melodie of akkoordprogressie, gebaseer op die eksaminator se keuse uit die kandidaat se vier gekose toonlere. (LO 2)		10
Gehoortoetse: Eksaminator se keuse uit die volgende:	Bladsang gebaseer op die toonlere wat bestudeer is. (LO 1 & LO 3)		10
	Klap ritmes in alle tydmate soos deur eksaminator gespeel, of van die blad. (LO 3)		
T O T A A L: PRAKTIESE EKSAMEN			150

Alle komponente van hierdie eksterne eksamen moet tydens die praktiese eksamens afgeneem word. Geen items van die eksamen mag voor die aankoms van die eksaminator afgehandel word nie.

MUSIEKBEGRIJPSSTOETS: VRAESTEL 2 'n Klankbaan word aan kandidate gespeel tydens hierdie vraestel.

LO 3: Skriftelike gehoor, gebaseer op enige teoretiese konsep	7
LO 4: Herkenning van genre/styl, instrument, stemming, komposisietegnieke, sosiale / kulturele konteks	15
LO 4: Vorm & struktuur	8
Totaal vir hierdie vraestel	30

INLIGTING VIR LEERDERS WAT DIE AKKREDITASIE-BAAN KIES:**UNISA**

GRAAD 10		GRAAD 11		GRAAD 12	
<i>Prakties</i>	<i>Teorie</i>	<i>Prakties</i>	<i>Teorie</i>	<i>Prakties</i>	<i>Teorie</i>
Graad 4	Graad 3	Graad 5	Graad 4	Graad 6	Graad 5
Graad 5	Graad 4	Graad 6	(Graad 5)	Graad 7	Graad 5
Graad 6	Graad 5	(Graad 6)	(Graad 5)	Graad 7	Graad 6
Graad 7 of hoër	Graad 5 of hoër	(Graad 7) of hoër	(Graad 6) of hoër	Graad 8 of hoër	Graad 6 of hoër

TRINITY COLLEGE / ROYAL SCHOOLS

GRAAD 10		GRAAD 11		GRAAD 12	
<i>Prakties</i>	<i>Teorie</i>	<i>Prakties</i>	<i>Teorie</i>	<i>Prakties</i>	<i>Teorie</i>
Graad 4	Graad 4	Graad 5	Graad 5	Graad 6	Graad 6
Graad 5	Graad 5	Graad 6	(Graad 6)	Graad 7	Graad 6
Graad 6	Graad 6	(Graad 6)	(Graad 6)	Graad 7	Graad 7
Graad 7 of hoër	Graad 6 of hoër	(Graad 7) of hoër	(Graad 7) of hoër	Graad 8 of hoër	Graad 7 of hoër

Leerdere moet elke jaar 'n praktiese- en teoretiese eksamen aflê. In Graad 11 mag daar 'n "oorslaanjaar" vir prakties en/of teoreties wees, waarin die leerder toegelaat word om nie 'n volgende eksterne eksamen af te lê nie.

Sodanige gevalle is met hakies aangedui.

Onthou asseblief van die vier take wat vir die jaarpunt (CASS-punt) gedoen moet word. Elke taak tel uit 25 punte. Dit vorm 'n totaal van 100 vir interne assessering (CASS).

Raadpleeg asseblief die Leerprogramriglyne vir Musiek (Bylae 4) vir volledige besonderhede.

ASSESSERINGS INSTRUMENTE

Die volgende rubrieke kan gebruik word om die praktiese werk van die PATs, praktiese toetse en eksamens te assesseer:

ASSESSERING VAN TEGNIESE WERK

Totale punt uit 15 (30%2)

Assesserings- kriteria	VAARDIGHEIDSVLAKKE				
	5	4	3	2	1
(10) Tegniese bekwaamheid	9-10	7-8	5-6	3-4	1-2
	Tegnies vloeiend en met gemak	Goed voorbereid en tegnies veilig	Aanvaarbaar	Tegnies aanvaarbaar, maar tog huiwerig	Tegnies wisselvallig
(5) Struktuur	5	4	3	2	1
	Perfekte konstruksie	Konstruksie is goed	Konstruksie redelik veilig	Onreëlmatighede in patroonwerk binne totale kontinuïteit	Totale gebrek en struktuur van toonleer
(5) Toonkwaliteit en/of intonasie	5	4	3	2	1
	Hoë toonkwaliteit en/of veilige intonasie	Goeie toonkwaliteit en/of intonasie	Redelike toonkwaliteit en/of intonasie	Tonaliteit nie waargeneem en/of intonasie onveilig	Toonkwaliteit en/of intonasie swak
(5) Respons	5	4	3	2	1
	Uitstekende reaksie	Goeie reaksie	Redelike reaksie	Huiwerige reaksie	Reaksie baie traag en onseker
(5) Tempo	5	4	3	2	1
	Volgehoue, geskikte tempo. Spel is met gemak en vertoon bekwaamheid	Goeie tempo. Goed voorbereid.	Tempo akkuraat in die algemeen	Tempo te stadig	Tempo wat onsekerheid weerspieël

ASSESSERING VAN BLADLEES

Die volgende tabel is bedoel vir bladlees en moet versigtig gebruik word. In hierdie assesseringsrubriek is dit belangrik om leerders in die korrekte kategorie te plaas. As dit klaar gedoen is, word punte daarvolgens toegeken. Kyk die voorbeeld onder die opskrif “Rekordering en Rapportering” aan die einde van hierdie dokument.

Totale punt uit 10 (20 ÷ 2)

Assesserings- kriteria	VAARDIGHEIDSVLAKKE				
	5	4	3	2	1
[5] Styl & interpretasie	5 Uitstekende vertolking en beheer	4 Goeie vertolking en beheer	3 Bevredigende beheer oor musiekstyl en detail	2 Beperkte bewustheid van musiekstyl en detail	1 Geen aandag aan musikale detail
[10] Akkuraatheid	9-10 Akkurate leesvermoë	7-8 Meestal akkuraat	5-6 Aanvaarbare vlak van akkuraatheid	3-4 Beperkte akkuraatheid	1-2 Meestal onakkuraat
[5] Tempo & vloeiendheid	5 Volgehoue en vloeiende tempo	4 Tempo en vloei meestal korrek	3 Aanvaarbare tempo en vloeiendheid	2 Veranderlike tempo en vloeiendheid	1 Wisselvallige tempo

ASSESSERING VAN IMPROVISASIE

Totale punt uit 10

Assesserings- kriteria	VAARDIGHEIDSVLAKKE				
	5	4	3	2	1
Ritme	9-10	7-8	5-6	3-4	1-2
óf	Speel komplekse ritmiese figure op elke polsslag; dit beteken sinkopasie, gepunteerde ritmes, ens.	Speel duidelike ritmiese improvisasie op die polsslag. Goeie gebruik van herhaalde motiewe en variasie van patrone.	Enkele variasies en veranderinge van patroon. Enkele ritmiese versierings.	Baie basiese improvisasie. Enkele ritmiese versierings.	Min tekens van ritmiese improvisasie. Nie in staat om enige improvisasie te doen nie.
Melodie	9-10	7-8	5-6	3-4	1-2
óf	Stilistiese versierings; effektiewe variasie van gegewe melodie; gebruik van toonleerfragmente, melodiese motiewe, intervalle en sekwense; meer as blote ornamentasie.	Akkurate vertoon van melodiese improv; verskeidenheid van versierings; goeie gebruik van melodiese middele en ontwikkeling; enkele interessante veranderinge.	Bietjie gebruik van melodiese middele en ontwikkeling, maar mooi uitgevoer. Toon aanleg vir melodiese improvisasie.	Onduidelike elemente van improvisasie. Meestal eenvoudige versiering van die oorspronklike melodie.	Baie min tekens van melodiese manipulasie. Melodie is verdoesel of onherkenbaar.
Harmonie	9-10	7-8	5-6	3-4	1-2
[10]	Verbeeldingryke gebruik van harmoniese improvisasie. Maak gebruik van 4 tipes toonlere.	Goeie toepassing van harmoniese middele. Gebruik 3 tipes toonlere.	Aanvaarbare begrip van harmoniese toepassing. Gebruik 2 tipes toonlere.	Beperkte begrip van harmoniese improvisasie. Gebruik 1 van die tipes toonlere.	Weinige begrip van harmoniese improvisasie.
(5) Styl	5	4	3	2	1
	Bewys stilistiese vertoon en insig.	Heldere, konsekwente en goed vertolkte stylbegrip.	Het voldoende stylbegrip.	Gedeeltelike indrukke van die styl.	Baie beperkte sin vir die styl.
(5) Frasering en Dinamiek	5	4	3	2	1
	Duidelik geprofileerde frasering en dinamiek.	Frasering en dinamiek getuig van gesonde smaak.	Aandag word wel gegee aan frasering en dinamiek.	Beperkte aandag aan frasering en dinamiek.	Afwesigheid van dinamiek en frasering.

Let op die gewigswaarde van die onderskeie komponente.
Kopiereg voorbehou

Blaai om asseblief

ASSESSERING VAN 'N ENSEMBLE

Totale punt uit 20

Assesserings- kriteria	VAARDIGHEIDSVLAKKE				
	5	4	3	2	1
(5) Stylgebruik	5	4	3	2	1
	'n Omvattende stylbegrip	'n Goeie stylbegrip	Gedeeltelike stylbegrip	Beperkte stylbegrip	Geen stylbegrip
(10) Positiewe interaksie: Balans, Rol: (bv. ondersteunend of leidende rol) Intonasie, Dinamiek, Ensemblespel.	9-10	7-8	5-6	3-4	1-2
	Vertoon eersterangse vermoë om te lei en te ondersteun. Uitmuntende musikale interaksie binne die groep. Uitstekende vermoë om aan te pas by die balans en ensemblespel van die groep.	'n Goeie aanvoeling vir leiding, ondersteuning en musikale interaksie. Kan aanpas om goeie balans en samespel te bewerkstellig.	'n Gedeeltelike vertoon van leiding, ondersteuning en musikale interaksie. 'n Gedeeltelike aanvoeling vir balansaanpassings en ensemblespel.	'n Beperkte vertoon van leiding, ondersteuning en musikale interaksie. 'n Beperkte aanvoeling vir balansaanpassings en ensemblespel.	Geen aanvoeling vir leiding, ondersteuning en musikale interaksie. Kan nie aanpas om goeie balans en samespel te bewerkstellig nie.
(5) Tegniese vermoë	5	4	3	2	1
	Gesaghebbende tegniese gemak	'n Goeie vlak van tegniese spel.	In die algemeen akkurate spel	Beperkte tegniese begrip	Baie weinige tegniese begrip met vele foute

ASSESSERING VAN VOORBEREIDE STUKKE

Totale punt uit 20 (40 % 2 = 20)

Assesserings- kriteria	VAARDIGHEIDSVLAKKE				
	5	4	3	2	1
[10] Tegniese vermoë	9-10 Gesaghebbende tegniese gemak	7-8 'n Goeie vlak van tegniese spel	5-6 Oor die algemeen akkurate spel	3-4 Beperkte tegniese begrip	1-2 Bloedweinig tegniese begrip en vele foute
[15] Musikale aanvoeling	12 – 15 'n Heldere aanvoeling vir en insig in styl	9 – 11 'n Goeie aanvoeling vir musiekvoordrag en paslike styl	6 – 8 'n Redelike styl- en uitvoeringsaanvoeling	4 – 5 'n Aanvaarbare voordrag, maar met gebrekkige stylbegrip	1 - 3 Onaanvaarbare voordrag, met geen stylbegrip
[10] Intonasie en/of klankwaliteit	9-10 Uitstekende intonasie en/of toonkwaliteit	7-8 Goeie intonasie en/of toonkwaliteit	5-6 Redelike intonasie en/of toonkwaliteit	3-4 Swak intonasie en/of toonkwaliteit	1-2 Uiters swak intonasie en/of uiters swak toonkwaliteit
[5] Kommunikasie	5 Uitmuntende projeksie en kommunikasie van die betekenis van die musiek	4 'n Aanvoeling vir die kommunikasie van die musiek se betekenis	3 Gedeeltelik suksesvol om die betekenis van die musiek oor te dra	2 afwesigheid van 'n aanvoeling vir die kommunikasie van die musiek se betekenis	1 Kan nie die betekenis van die musiek oordra nie

ASSESSERING VAN KOMPOSISIE

Totale punt uit 25

Assesserings- kriteria	VAARDIGHEIDSVLAKKE				
	5	4	3	2	1
[5] Idees	Oorspronklike musikale idees	Goeie musikale idees	Redelike musikale idees	'n Beperkte vlak van eenvoudige idees	Weinige poging om enige musikale idees te skep
[5] Struktuur	Effektiewe struktuur wat kontinuïteit skep	Geskikte struktuur wat kontinuïteit bevorder	Redelike aandag aan struktuur en kontinuïteit	Struktuur herkenbaar met beperkte sin vir kontinuïteit	Oneffektiewe struktuur met weinige sin vir kontinuïteit
[5] Gebruik van medium (tegnologie, instrumente & tekstuur)	Effektiewe en idiomatiese gebruik van hulpmiddels	Goeie gebruik van hulpmiddels	Redelike gebruik van hulpmiddels	Lompheid in die gebruik van hulpmiddels	Swak gebruik van hulpmiddels
[5] Komposisie- tegnieke	Vindingryke en oortuigende gebruik van tegnieke	Geskikte gebruik van komposisietegnieke	Oor die algemeen veilige gebruik van tegnieke	Daar was gepoog om komposisietegnieke aan te wend	Swak en onoortuigende gebruik van tegnieke
[5] Aanbieding van die partituur / notasie	Goed en duidelik aangebied	Duidelike partiture, maar ontbrekende detail	Meestal akkurate partiture, maar detail ontbreek	Bevredigende partiture maar met teenstrydighede	Swak partituur-aanbieding

ASSESSERING VAN VERWERKING

Totale punt uit 25

Assesseringskriteria	VAARDIGHEIDSVLAKKE				
	5	4	3	2	1
Idees [5] Verbinding (bv. inpas van instrumente of woorde), begeleiding en harmonie, variasie, ontwikkeling, styleenvormigheid, bevredigende klank- indruk, musikaliteit	Oorspronklike en vindingryke musikale idees	Goeie musikale idees	Redelike musikale idees	'n Bepaalde omvang van eenvoudige idees	Swak sin vir musikale idees
Struktuur [5] Ontwerp, melodiese fokuspekte, goeie baslyn, tematiese verband met gegewe partye, gebalanseerde omvang en frasering	5	4	3	2	1
	Effektiewe struktuur wat kontinuïteit skep	Geskikte struktuur wat kontinuïteit bevorder	Redelike aandag aan struktuur en kontinuïteit	Struktuur bestaan maar sin vir kontinuïteit is beperk	Oneffektiewe struktuur met weinige sin vir kontinuïteit
Gebruik van medium [5] Tegnologie, tekstuur. Idiomaties en geskik vir die gekose instrument(e) of stem(me)	5	4	3	2	1
	Effektiewe en idiomatiese gebruik van hulpmiddels	Goeie gebruik van hulpmiddels	Redelike gebruik van hulpmiddels	Lompheid in die gebruik van hulpmiddels	Swak gebruik van hulpmiddels
[5] Komposisietegnieke Kreatiewe manipulasie van motiewe en ander middele wat stylgepas is					
	Vindingryke en oortuigende gebruik van tegnieke	Geskikte gebruik van komposisietegnieke	Oor die algemeen veilige gebruik van tegnieke	Daar was gepoog om komposisietegnieke aan te wend	Swak en onoortuigende gebruik van tegnieke
[5] Aanbieding van die partituur / notasie Korrektheid van alle aspekte van notasie	5	4	3	2	1
	Goed en duidelik aangebied	Duidelike partiture, maar ontbrekende detail	Meestal akkurate partiture, maar detail ontbreek	Bevredigende partiture maar met teenstrydighede	Swak partituur-aanbieding

